

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, június 26.

Az ideai aratás.

(K. Ö.) Az ideai aratás kétféle szempontból érdemi megfigyelésünket. Az első szempontból az aratás zavartalan lefolyását kell vizsgálnunk. Ismeretes a szociáldemokrácia erőlködése, melylyel a mezőgazdasági munkásokat aratási szerződések megkötésétől akarta visszatartani. Az erre irányuló törekvések meggyúsultak. Mert egy-két alföldi vármegye kivételével az egész országban az aratás zavartalan lefolyása biztosítva van. Lehet, hogy ebben nagy része van a földmivelési kormányzatnak, mely a munkás tartalek felállításával leve szárnyát szegte a sztrájkolási kedvnek. De lehet, hogy nagy része van a dologban a gazdátársadalomnak is, mely a nagy áldozatok árán biztosította magának a szerződést.

Annyi bizonyos, hogy most az aratás küszöbön csendesség van. Felső azonban, hogy ez olyan csendesség, mely a vihart szokta megelőzni. Így cselekedtek most két éve is az arató munkások. Megjelentek az aratás színhelyén, belekezdtek az aratásba és akkor teljesíthetetlen követelések hangoztatásával abba hagyták a munkát.

Gonosz és veszedelmes játék ez, mert minden napi késedelem milliókkal károsítja meg a gazdátársadalom révén az

országot. Ha az az eljárás megismétlődik, úgy arra se számíthatunk, hogy a gazdák újból magasabb követeléseket teljesíthetnének. Már is oly nagy napszám-béreket fizetünk, melyek a földtermények árával összhangzásban nincsenek. A nagy drágaságról szóló panaszok pedig általánosak. A termények árát tehát ismét emelni alig lehet. Mert utóvégre a fogyasztók érdekei is figyelembe veendőek. Ha a szociálistákra hallgató azok a népretegek, melyek napi keresetből élnek, megélni nem tudnak, egyszerűen szüntessék be azt a sok járulékot, melyet a a pártszervezet és vezetés fentartására fizetnek, és azoknak több jut élelemre és ruházatra.

De folytonos szerződésszegéssel a társadalmi rendet megbolygatni nem lehet. Ahoz mindenkinek joga van, hogy munkát ne vállaljon, de ha vállalt, szerződés kötelezettségének tegyen eleget. A ki ez ellen izgat, nincs az a súlyos büntetés, melyet az ilyen izgató meg ne érdemelne. Ezt szívleljék meg a munkások és azok, kik a munkások vezetői. Persze, hogy nehéz velük beszélni, mert mint hazafiatalan és vallástalan elemek etikai alappal nem rendelkeznek.

A második szempont, mely figyelmünket megragadja, az aratás értékesítése. Annyi ellenmondó tudósítást a terméseredményről ritkán olvastunk, mint az idén. Tavasszal valóságos inséges esztendőre volt kilátásunk és különösen

a buza volt az, mely a spekulációnak kedvezett. A hausse-konzorcium, mert hiába tagadják, mintha az nem léteznék, képzelhetetlen gyors tempóban hajtotta fel a buza árát és bár mi óhajtjuk, hogy a gazda kapja meg terményének valóságos árát, ebből bizony sok haszna nem volt. Mert Magyarországon tavasszal a gabona nem a gazda kezében van. A helyzet a gabonatermést illetőleg folyton javul. A kiszántott területeken pedig a tavasziak és kapás növények fogják a gazdát kárpótolni.

A börze azonban a való tényekkel sohasem törődik. Kizárólagosan áramlatokkal kell számolnunk. Amelyik felülkerekedik, az irányítja a gabonaárakat. Ily esetlegességnek pedig sem a gazdát, mint a termelőt, sem a mezőgazdaságot mint az ország gazdaságának alapját kitenni nem szabad. Bécsben erősen döngetik a budapesti börze differenciális játékának kapuját.

A börzesajtó, melynek mi naivul évtizedeken át felültünk, a magyar szocializmust akarja bennünk felkelteni. Hogy mi a bécsi támadást ne tűrjük. Pedig mit akarnak a bécsiek? Csak azt, hogy a budapesti börze igénybevételével ne lehessen a bécsi börze reális üzleteit rontani. (Bécsben tudvalevően nincs fedezetlen határidőüzlet.) Ehez pedig jögnak van.

Azért, ha azt akarjuk, hogy a börze az aratást el ne értéktelenthesse, a fe-

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Keresztes hadak.

Irtá: dr. Krüger Aladár.

Dicső legendák glóriája
 Körülfönt egy történetet.
 A szent királynak udvarában
 Fényes küldöttség megjelent,
 A szószólók: csupa királyok,
 A többi: grófok, hercegek.
 És szóltak: »Hős király, előtted
 Im a keresztény nemzetek.

Pajzsunkra tűztük a keresztet
 És cimereink is a kereszt,
 A Szentföldért meggyünk csatázni,
 Krisztusért adva életet.
 Vitéz magyar király, vezérül
 Kér a keresztiesek hada —
 A szent király fejét lehjtá:
 »Legyen az Úr akarata!»

Aztán táborba szálltak népek,
 Királyok, bárók, lovagok
 Megostromolták Akkon várát,
 Jeruzsálemet, Kairót
 Hullott pogány, hullt a keresztény,
 Ömlött a vér mint a patak;
 Csak a magyar király nem volt ott...
 És a Szentföld pogány maradt.

Oh mennyi bátor férfi lett ott
 Hollók, farkasok étele!
 Hányért viselt gyászú siró asszony,
 Árvául hagyott gyermeke!
 Mennyi remény s mily sok csalódás!
 Nem látok mást csak vérözönt —
 Magyarok, hősök szent királya,
 Te nem voltál e nép között!

Könny ül szememben, olvasgatva
 E szomorú történetet,
 És nem tudok új lángra gyulni
 Nagy idők emléke felett.
 Míg a multakban, a sirok közt
 A nagy eszméket keresem,
 Fölszárnyaló lelkekre rászáll
 Olomsúlyával a jelen.

Pogányok ellen vívtak egykor —
 De hát ez árva szép hazát
 Hitetlennek, pogány hadaknak
 Kardcsapás nélkül adjuk át?
 E porból itt szentek születtek
 És hő-i vér oltalmazá —
 S most hitetlen, szedett-vetett nép
 Győzelmes urként ül reá?

Panaszt hallok éjszakra, délre
 És sóhajt küld kelet, nyugat.
 De hol látom a tette vágyó,
 Elszánt, erős férfiakat?
 Siránkozó asszonyi könny és
 Aggastyán-tanács van elég;

Szeretném látni valahára
 A magyar férfi-erélyt!

Látom helyette pusztulásunk.
 Minden nap egy-egy vereség.
 Az ősök csontja árucikk lett
 S becsületünket megvevék.
 Templomainknak tornya áll még,
 Mint egykor állt az Ararát,
 Am körülöttük vízőzönként
 Látom felgyülni a pogányt.

Pogány gőg már gunnyal tekinti —
 Az örök szent feszületet,
 Mely a reményt hirdeti nekünk
 Apáink sirjai felett.
 A hit lankad. A szív csak frízis.
 Reményünk gyáva, megtörött —
 Magyarok, hősök szent királya,
 Te nem vagy itt e nép között!

Soraink közt nem harci tűz ég,
 De önzés, irigy gyűlölet
 Az ellenség envéreink közt
 Hány áruló Judásra lelt!
 Judás kezével építik meg
 Az új pogányság templomát
 S szentélyeinket kirabolni
 Testvérünk viszi a pogányt.

Egy férfi kell! Egy vezér csak,
 Kiből a hit el nem veszett,
 Ki egy fejével nőjön magasbra

dezetlen határidőüzlet ellen kell állást foglalnunk. A gazdátársadalomnak, mely ezirányu követelésének a pécsi országos kongresszuson is kifejezést fog adni, valahára csak sikerülni fog a börze méregfogát kirántani.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, június 26.

Fusth Gyula elnök.

A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után

Következik a vasutas javaslatok tárgyalásának folytatása.

Barcsics Erazmus: (Horvátul beszél.) A javaslatot nem fogadja, mert azt sértőnek találja a horvátokra nézve.

Elnök: Több szónok nem lévén, a vitát bezárom. (Élénk helyeslés.) Jelenti, hogy két határozati javaslat horvát nyelven adatott be. Az országgyűlés ügy kezelése nyelve a magyar, tehát a két javaslat elesik. (Élénk helyeslés.) A hátramaradt tizenhárom határozati javaslat . . .

Szokoly Tamás: Szerencsétlen szám.

Elnök: Majdnem teljesen megegyezik. Hogy a házszabályok oly módon ki ne játszassanak, indítványozom, hogy az azonos indítványok között az első indítvány benyújtóját illeti meg a záró joga. Beleegyeznek a képviselőház? (Igen!)

Popovics Dusán: A kérdés feltételéhez kér szót.

Elnök: A kérdés feltételéhez még most nem lehet szólani.

Felkiáltások: Üljön le. Üljön le már.

Popovics Dusán: A záró szerinte minden egyes képviselőt megillet. Azután azt az elnöki kifejezést kifogásolja, hogy az országgyűlés ügykezelési nyelve a magyar. Ez nincs benne a házszabályokban.

E szolgálalkú kor felett;
Egy homlokkal, mely meg nem hajlik
A pogány bálványok előtt —
Magyarok, hősök szent királya,
Ha te volnál e nép között!

Veszélyben van a szent sir ujra.
Zárt sorban tör rá a pogány
S a Megváltót keresztre szegzik
Mindennap ezer Golgotán.
Am többé nem Caesar vitézi; —
Latrok osztoznak köntésén —
Te szent király, te tudnál győzni
Ez új pogányok seregén!

A te kezében lenne újra
Hős harci jelle a kereszt.
Tanítsd hát újra sikra szállni
E veszni indult nemzetet!
Szentek népét, hősök utódját,
Romlásból emeld fel őt,
Magyarok, hősök szent királya,
Járj újra nemzeted előtt!

Elnök: Nem a házszabályok mondják azt, hanem az 1848. III. t. c.

Popovics Dusán: Nagy zaj közeppe tovább beszél.

Ugron Gábor: *Popovics Dusán* azt vitatja, hogy az írásbelieket horvát nyelven lehet beadni, benyújtani. Az 1868. XXX. az 1844. XXIX. t.-cikkére vonatkozólag megengedni, hogy a horvát képviselők horvátul is szólhatnak. Az 1848. III. törvénycikk szerint pedig a magyar országgyűlés tanácskozási és ügykezelési nyelve a magyar. Ezt a rendelkezést mindig respektálták a horvát képviselők, mert tudták, hogy ők a horvátok is szólhatnak, nem élhetnek vissza ezen jogukkal. (Élénk helyeslés a baloldalon. Ellentmondások a jobbközépen.) A jelenlegi horvát képviselők még csak nem is érthetnek magyarul. Nem csodálatos tehát, hogy nem értvén a tanácskozás nyelvét, egyes kolompások által engedik magukat vezetettetni. (Ugy van! Igaz!)

A horvát képviselők nagyon nagy tévedésben vannak, mikor az 1868. XXX. t.-c. két állam szerződésének mondják. Az is csak olyan egyszerű törvény, mint a többi, melyet hába akarnak félre magyarázni, mert nem engedjük. (Élénk helyeslés és taps.)

Magdić Pero: Visoki Satore! Hor . . .

Fölkiáltások! Hor . . . (Nagy derűtség.)

Andrássy Gyula gróf belügyminiszter: A horvát képviselő urak azt állítják, hogy horvát nyelven adhatnak be beadványokat. *Ugron Gábor* képviselő kifejtette ennek az állításnak lehetetlenségét. De a kormány nevében én is kifejttem, hogy ez absurdum, mert ha így magyaráznánk a törvényt, lehetetlen lenne itt a tanácskozás. (Ugy van.) Elég sajnós, hogy itt horvátul beszélhetnek, a törvény azonban így szabta, de a dolog természetében végső dolog az, hogy a tanácskozás egy ügykezelési nyelvisztán magyar legyen. (Élénk helyeslés, éljenzés és taps.)

Loskovics Iván, *Babics Gyalszko Lyuba*, *Supilo*, *Lukinac Odón*, *Zagorac Stypan* beszélni akarnak. A képviselők a Házszabályokat olvassák. Az elnöki emelvényen feltűnik *Andrássy Gyula* gróf *Günther Antallal*. Majd helyeiket elfoglalják, a Házszabályokat olvassák.

Elnök: Az ülést tíz percre felfüggeszti.

Szünet után

Fusth Gyula elnök: Az ülést újból megnyitja.

Pintérovics Pinte: *Visoki Santoré* . . . A házszabályt a keretében tartva horvátul beszél. (Folytonos zaj. lárma.)

Elnök: (Csenget). Kérem a képviselő urakat legyenek csendben, mert különben kénytelen leszek névszerint megnevezni a lármázókat.

Pintérovics tovább beszél.

Surmon György: Horvátul szól a házszabályokhoz.

Elnök: (Csenget). Elfogadja a Ház az elnök indítványát *Surmon* indítványával szemben. Jelentem, hogy husznál több képviselő névszerinti szavazást kért.

Surmon György határozati javaslatot nyújt

be, hogy azok a képviselők, kiknek határozati javaslatát nem írta alá 10 képviselő, szintén élhessenek a zárószó jogával.

Elnök megállapítja, hogy ez a határozati javaslat ellentétes az ő propozíciójával. Közben jelenti, hogy 20 képviselő névszerinti szavazást kér és kéri a szavazás holnapra halasztását. Minthogy erről az esetről a házszabályok nem rendelkeznek, *Rakovszky István*, *Ugron Gábor* és *Popovics Sándor* felszólalása után a szavazást holnapra halasztja és felszólítja a zárószóra jogosult horvát képviselőket záróbeszédük megtartására.

Popovics Dusán az ellen tiltakozik.

Elnök kijelenti, hogy a vitás záróbeszédet, ha a Ház úgy határozott, holnap elmondhatják, addig a nem vitás záróbeszédet elmondhatók.

Erre Zagerác és *Pinterovics* horvátul megtartják záróbeszédüket.

Az ülés végén *Vizy Endre* és *Brics Vatrosláv* képviselők interpelláltak.

Az interpellációkat kiadták az illető minisztereknek.

Fényképek a bűnügyekben.

Virágh Béla dr előterjesztése.

Az igazságszolgáltatás különböző ágaiban még mindig vannak hézagok, melyek idővel el fognak simulni. Ezek közé a hézagok közé tartozik többek között az is, hogy a főbb tárgyalásoknál az ítélkező bírák, esküdtek a legtöbb esetben nem bírnak kellő tájékozottsággal a bűneset színvonyára felől.

A törvény előírja ugyan a helyszínrajzot és ez minden ügynél csatolva is van.

A helyszíni rajz, azonban bármily ügyesen van is elkészítve, az még sem oly tökéletes, mint maga a természetbeni helyzete valamely helynek, mert annak nagyságát, elhelyezését jelöli meg, azonban formája már nem tökéletes s az a leírásra szorul. Szóval ha meg is közelíthető valamennyire a hely kinézése, az nem egészen precíz, s még mindig lehetnek apró tárgyak, melyek talán figyelmen kívül hagyattak a helyszínrajz elkészítésénél, s később ezek fontos szerepet játszanak.

Igen sok esetben csak döntik el az ügyet, melynek tökéletes előadása már csak a véges emberi emlékezetre, a tanuk vallomására volt bízva.

Dr Virágh Béla most igen életrevaló tervvel foglalkozik, mely a fenti hiányokat a legnagyobb pontossággal pótolná. Az ügyész ugyanis eddigi tapasztalatai után arról győződött meg, hogy különösen az esküdtszéken a nagyobbbrészt laikus emberek még csak fogalmat sem tudnak szerezni a helyszíni rajzok és a tanuvallomásokból magoknak valamely bűntény elkövetésének helye felől. Ez pedig igen fontos az ítélet meghozatalánál.

Az ügyész most előterjesztést tett az igazságügyminiszterhez, hogy engedje meg illetőleg körrendeletileg hagyja meg minden vizsgálóbíróknak, hogy a bűnügyekben megtartandó hely-

Az érmelléki Kereskedelmi és Ipari Részvénytársaság
borkiviteli osztálya ajánlja tisztán kezelt hegyi borait.

szini vizsgálatok alkalmával ne csak a helyszíni rajzot készíttessék el, hanem a bűntény helyszínén fényképfelvételeket készíttessenek oly módon, hogy azokból az ítélkező bírák világos képét lássák a bűntény elkövetési helyének.

Az ügyész most terjesztette föl az igazságügyi miniszterhez javaslatát. Ha a minisztertől kedvező elintéztést fog nyerni az ügy, úgy a jövőben minden bűntény helyszíni vizsgálata alkalmával ott lesz a fényképész is, aki fontos funkciót fog teljesíteni.

A horvát bán lemondása.

Wekerle Bécsben.

Bécs, június 26.

Wekerle Sándor miniszterelnök ma reggel hét órákor ideérkezett.

Bécs, június 26.

Öfelsége ma délelőtt 10 órákor külön kihallgatáson fogadta Wekerle Sándor miniszterelnököt, aki a politikai helyzetéről tett a felségnek jelentést. A miniszterelnök után Pejacevich Tivadar, a lemondott horvát bán jelentkezett kihallgatáson a felségnek.

Dr Rakodczay Sándor, a horvát hétszemélyes tábla elnöke ma reggel Bécsbe érkezett és a magyar palotába látogatást tett Wekerle Sándor miniszterelnöknek.

Budapest, június 26.

A magy. táv. iroda úgy értesül Bécsből, hogy a miniszterelnök mai kihallgatása alkalmából előterjesztette ő Felségének Pejacevics bán lemondását. Ő Felsége tudomásul vette a lemondást és megbizta a miniszterelnököt, hogy tegyen előterjesztést a báni méltóság betöltése iránt. A miniszterelnök kihallgatása után gróf Pejacevics jelent meg bucsukihallgatáson a király előtt. A miniszterelnök hazatérve a kihallgatásról, a magyar miniszteriumban fogadta dr Rakodczay Sándor, a horvát hét személyes tábla elnöke látogatását, akit ma délután 1 órákor ő Felsége külön kihallgatáson fogad. Amint értesülünk, a bán méltóság betöltése dolgában még ma történt a legfelsőbb elhatározás.

A hir hatása Zágrábban.

Zágráb, június 26.

Pejacevich bának és a kormánynak a bukását itt tegnap este tudták meg. A hir általános konsternációt keltett, mert azt hitték, hogy még a legutolsó percben is létrejön a megegyezés. A koalíció köreiben mély levertség uralkodik. A koalíció nagyon el van keseredve és köreiben a Wekerle-kabinetet és minden jövődöbeli horvát kormányt késhegyig menő harccal fenyegetnek. A budapesti horvát delegáció olyan obstrukciót fog a magyar országgyűlésen megindítani, hogy az vagy a kormány lemondását, vagy a klotürt fogja maga után vonni. Magában az országban erőszakkal fenyegetőznek, eddig azonban itt mindenki nyugodt.

Az új bán.

Budapest, június 26.

Bécsből jelentik a Magyar Távirati Irodának, hogy ő Felsége Wekerle miniszterelnök előterjesztésére ma délután kinevezte dr Rakodczay Sándort, a horvát hétszemélyes tábla elnökét Horvátország bánjává. Az új bán holnap délelőtt teszi le a hivatalos esküt a király ke-

zébe Wekerle miniszterelnök jelenlétében. Zászlós urként az eskütételnél Széchenyi Gyula gróf fog szerepelni. Az eskümintát Vértessy államtitkár fogja felolvasni.

Budapest, június 26

Bécsből jelentik: Ma este 6 órákor a magyar miniszterium bankgassei palotája előtt egy román és horvát diákokból álló kisebb csoport verődött össze avval a célzattal, hogy tüntessenek Wekerle miniszterelnök és Rakodczay Sándor dr, az ujonnan kinevezett horvát bán ellen. Lehetek vagy 20-30-an a tüntetők. A rendőrségnek azonban sikerült a tüntetést megakadályozni. Letartóztatás nem történt.

A horvát obstrukció.

Budapest, jun. 26.

A képviselőház ülésének szünete alatt Medakovics Bogdán, Zagorác és Popovics Dusán képviselők felkeresték Justh Gyula elnököt, aki arra kérte őket, hogy hagyjanak fel áldatlan harcmódoikkal. A küldöttség az elnök prozódóját megvitte hirül a horvát képviselőknek, kik azt el nem fogadták. mert azt mondták, hogy a maguk részéről nem akarnak precedenst szolgáltatni arra, hogy horvát nyelvű határozati javaslatok a Házban tárgyalhatók ne legyenek.

Gyilkos munkások.

Agyonvert idegen munkás.

— Saját tudósítónktól. —

Az általános béremelési mozgalom még az erdőirtó munkások közé is eljutott a városból ki-ki látogató agitátorok lázításai folytán. Ennek az agitációnak tegnap délelőtt véres kimenetele lett, amely egy emberéletet is kivánt.

Az esetről beéli tudósítónk a következőket jelenti telefonon.

Botfej községben a Lendler-cég jelenleg nagy erdőirtást foganatosít. A hatalmas területű erdők kiirtása már hónapok óta tart. Az erdőirtási munkálatokat Lendler a környékbeli munkásokkal végeztette előzőleg, ezek a munkások azonban összebeszélve egyszerre megtagadták a munkát s a 2 korona napibér helyett 3 koronát követeltek.

Lendler egyezkedni akart a munkásokkal, ezek azonban hallani sem akartak engedelmeyekről s megfogadták, hogy addig nem állanak munkába, míg nem teljesítik követeléseiket.

Lendler végre is idegen munkásokat hozatott Boszniából. Az idegen munkások még a múlt hónapban munkába állottak. A boszniai munkások ellen azonban az ottani sztrájkoló munkások állást foglaltak s kimondták, hogy meg fogják akadályozni a munkát.

A sztrájkolóknak sikerült is fenyegetésekkel s lázítással rábírnai az idegeneket, hogy megszökjenek az erdőirtásról. A megszökött munkásokat, mint annak idején megirtuk az országban elfogták s visszakísérték.

A visszavitt munkások és az ottani munkások között ekkor a legfeszültebb lett a viszony, mert az idegenek munkába állottak s nem engedték magukat továbbra is bolondítani. A helyi munkások ekkor vakmerő tette határozták el magukat. Tegnap délelőtt mielőtt a munkát megkezdték volna, Argyilán János, Argyilán Simon és Csillász Párk bokszege lakosok feltegyerve

megjelentek a munka helyszínén s ott felszólították a dolgozni akarókat a munka félbehagyására. Az idegenek nem teljesítették a felszólítást, mire a három ember a legközelebb álló Matu Zabicát baltákkal agyonverték,

Az esetre a csendőrség azonnal megjelent a helyszínén s a három gazembert letartóztatta s így ártalmatlanná tette a további garázdálkodásra.

Az ügyben a beéli főszolgabíróság megindította a vizsgálatot. A hatósági boncolás és helyszíni szemle még tegnap délután meg lett tartva.

Gyakorlatok és a trachoma.

A katonai gyakorlatok elmaradnak.

Belényes kérelme.

Belényes vidékről most országszerte az a hir van elterjedve, hogy inficiálva van ragályos szembetegség által az ugynevezett trachoma, vagy egyiptomi szembaj által. Ez a szembaj mint tudjuk a legveszedelmesebb szembetegség, mert rövid idő alatt képes megfertőzni egy egész vidéket.

Belényesben egy leánynevelő intézetben lépett fel a betegség, mirn a hatóság megette a kellő óvintézkedéseket.

A betegség megvizsgálására megjelent hatósági orvos megérkezése az intézetből azonban már igen sokan eltávoztak, s ezeknél a betegséget vagy betegség mentességet azonnal nem lehetett konstatálni.

A hirre, hogy az intézet növendékei elszéledtek, általános rémület szálta meg a vidéket, mert mindenki félt a ragályos nyavalyától.

A betegségről a főszolgabíró állandóan jelentett az alispánnak. Jelentéseiben a betegség folytonos csökkentését jelezte a főszolgabíró, melyet az orvos bizonyítványa is igazolt.

A rémhírek tehát túlzottak voltak s így is terjedtek el az országban. A hir Belényes vidékének kiszámíthatatlan károkat okozott már ez ideig is.

Legujabban e hir eljutott a katonasághoz is, mely ennek alapján a Belényes vidékére tervezett idej katonai gyakorlatokat lerendelte. Ez az intézkedés tudomására jutott a belényesi előljáróságnak is s ez ügyben tegnap kérelemmel járultak az alispánhoz.

A belényesi előljárók kérelmükben a vidék szegénységét vázolják, melyet csak növelne az ha a katonai gyakorlatok elmaradnának. Az előljárók azért kérik az alispánt, hogy lépjen közbe személyesen a katonai hatóságnál és eszközölje ki, miszerint a katonai gyakorlatok meg legyenek tartva Belényes vidékén.

A kérelem támogatására felemlitik, hogy a trachoma, mely az elmaradásnak volna az oka, már nem terjed. Az előljárók állítását igazolja az orvos jelentése is, melyben az egész járás területéről csak két trachomás esetet jelent. A szembaj a következő községekben van még. Belényesben 5 beteg, Fenesen 1 és B.-Sonkolyoson 1. Ezek a helyeken is azonban már gyógyuló félben vannak a betegek s hatósági felügyelet alatt állanak, minek folytán az inficiálás ki van zárva.

A kérelemre legközelebb fog intézkedni az alispán.

UJDONSÁGOK.

Szent László napja.

Minden évben kegyelettel ünnepli meg a nagyváradi kath. kör Szent László királyunk emléknapiját, június 27-ikét.

Valamikor ez a nap az egész Nagyvárad város sőt az egész ország szép ünnepe volt s ma már az egyházon kívül csupán a kath. kör kegyelete ápolja annak a szent és nagy királynak emlékét, aki alapítója volt a városnak és újjáalakítója a püspökségnek, mely az ország keleti részén mindenkor hatalmas intézménye volt a kulturának. Bizony szomorú dolog, hogy abban a városban, ahol annyi minden vonatkozik Szent Lászlóra, ahol kulturintézmények viselik a szent király nevét és a város egész története azon az alapon mozog és halad, a mely alapon szent László király a város létét megvetette; abban a városban, amelyben daliás királyunk a »szekerce csapás« al rettenetes László-életében mindig legszívesebben tartózkodott, halála után pedig ide kívánta, hogy eltemessék, csupán ez a kisdud csapat ünnepli emlékét.

A szent király ércszobra ott áll Nagyvárad közepén, a város legszebb terén; mellette a róla elnevezett templom viharos, küzdelmes idők emlékeivel. A városháza közgyűlési nagytermében szent László király életéből vett jeleneteket ábrázoló freskók intenek felénk a falakról: a szent király holtteste itt porladozik valahol és megszenteli e város földét és ime felragyog a nap Szent László ünnepén és az emberek nem tudják, nem sejtik, hogy a város legnagyobb jótevőjének van az ünnepe. A hivatalokban és műhelyekben folyik a munka serényen, mit sem törődnek a nekünk oly nagy ünnep jelentőségével.

Ez nem jól van így. A város alapítója, aki városunk több kulturintézményének nevét viseli, a város legnagyobb jótevője, aki szívesen tartózkodott itt; a város szentje, akinek porladó hamvai most is itt pihennek, csodás uton idehozattak és áldottá tesznek ma is minden rögöt, mely szent testét takarja; megérdemli, hogy emléknapiján, június 27-én az egész város ünnepelje kegyelettel, hív emlékezésével. Ennek a napnak piros betűs ünnepnek kell lennie Nagyvárad városa számára.

Addig is, míg ez megtörténik és erre reményt nyújt püspökünk legújabb intézkedése, ha egyelőre kevesen is, de annál őszintebben és lelkesebben ünnepeljük a szent királyt!

Az ünnepély sorozata ez. Délután 9 órakor ünnepélyes szent misét mutat be a székesegyházban *Fetser Antal* felszentelt püspök. Szent mise közben, evangéliumkor dr. *Lestyán Endre* teológiai tanár szentbeszédet tart a szent királyról.

Az egyházi ünnepély követi délelőtt 11 órakor a nagyváradi kath. kör tudományos és irodalmi osztálya rendezte *ünnepélyes matiné* szent László király tiszteletére a premontrai rendi főgimnázium disztermében a következő tárgysorozattal:

1. Régi ének Szent László királyról. Előadja a székesegyházi énekkar.
2. Szent László, Nagyvárad megalapítója. Előadás tartja dr. *Karácsonyi János* kanonok.
3. Költemény. Szavalja: *Siket Andor*, joghallgató.
4. Boldogasszony anyánk. Régi magyar ének, előadja: a székesegyházi énekkar.

Este fél 8 órakor a kath. kör vigalmi bizottsága a Szent László (Püspök) fürdőben *nyári táncmulatságot* rendez. Belépési díj a táncestélyre személyenként 2 korona, családjegy 3 korona. Ejtél után külön vonat áll a vendégek rendelkezésére.

Az ünnep miatt lapunk csak szombaton, június 29-én jelenik meg.

* **Jubiláló tanító.** Margitáról jelenti tudósítónk, hogy ott a közönség méltó megünneplésére készül *Bott Lajos* 25 éves tanítói működésének megörökítésére. A derék tanító az eltöltött idő alatt a közönség általános elismerését nyerte ki, melynek nyílt kifejezése akar lenni a vásárnapi ünneplés.

* **Történelmi munka Rákóczi koráról.** Kecskemét városa mozgalmat indított, hogy a Rákóczi korszakról egy hatalmas oknyomozó történetet irassanak meg és adjanak ki, főleg a törvényhatóságok adományaiból. Nagyvárad városát is megkereste Kecskemét a hozzájárulás végett. *Ragány János* főszámvéve javasolja, hogy Nagyvárad városa 100 koronával járuljon hozzá a mű költségeihez.

* **A polgármester meggyógyult.** *Rimler Károly* polgármester, mint irtuk, pár napig beteg volt. Gyengélkedéséből már teljesen meggyógyult s tegnap elfoglalta hivatalát.

* **Ingyen orvosság a szegény tüdőbetegeknek.** Nagyvárad város tanácsa felterjesztést intézett a belügyminiszterhez, hogy a város által felállított tüdőbetegek rendelőintézetét vezető dr. *Gross Menyhért* a szegény betegeknek gyógyszereket rendelhessen az országos betegápolási alap terhére. A belügyminiszter most értesítette Nagyvárad városát, hogy kivételesen megengedi, miszerint a Nagyvárad városa által felállított tüdőbetegek rendelőintézetében jelentkező igazolt szegény tüdőbetegeknek dr. *Gross Menyhért*, az intézet rendelő orvosa, az országos betegápolási alap terhére, korlátozás mellett gyógyszereket rendelhessen. Mivel azonban a különféle betegsegélyező egyesületek, pénztárak stb tagjait az illető egyesületek kötelesek gyógyszerrel ellátni, ezen betegek részére csak az egyesület előleges beleegyezésével és az egyesület számlájára rendelhet gyógyszereket, s az orsz. betegápolási alap terhére az ily egyesületekbe nem tartozó vagyontalanok gyógyszereit rendelheti a dispensaire orvos az orsz. betegápolási alap terhére. A tanács azon kérelmére, hogy a rendelő orvos úgy rendelhessen a tüdőbetegeknek gyógyszereket, mint a közkórházak orvosai, megjelözi a miniszter, hogy a közkórházak orvosai az orsz. betegápolási alap terhére nem rendelhetnek s a dispensaire orvosának tágabb rendelkezési jogot nem adhat, mint a hatósági orvosokat megilleti s így külföldi gyógyszerek vagy hazai gyógyszerkülönlegességek rendelkezésére jogot nem adhat.

* **Olosón akar hozzájutni.** *Gross Ignác* kocsigyártó, mint irtuk, ajánlatot adott be a városhoz, hogy a Sztaroveszky-utcán levő óriási területen fekvő volt Füzesei tüzérlaktanyát 30000 koronáért adja el neki a város. A tanács azonban az ajánlatot nem tartotta a város érdekében elfogadhatónak, mert az ingatlan jövedelme most is 50000 korona tőkének felel meg, s egy közszükséget ellátó iparvállalat van benne; az ajánlattevő különben fenn új iparágat akar meghonosítani. Ezért az ajánlat elfogadását nem javasolja a közgyűlésnek. *Gross Ignác* azonban bizik a közgyűlés adakozó jó-

kedvében s egy újabb beadványban kritizálja a tanács eljárását és kéri, hogy ajánlatát terjessze a tanács a közgyűlés elé.

* **A Gilányi-utcai villamos vasut építése.** A villamos fürdő vasut építésével kapcsolatos Gilányi-utcai villamos vasut építésének ügye tegnap ismét foglalkoztatta a városi tanácsot. A közgyűlés ugyanis akként határozott, hogy a Hankovits és Társa engedményesek által beadott tervek és feltételek a szerződés értelmében átteendők a városi vasúthoz, hogy 2 hónap alatt nyilatkozzék, hajlandó-e ugyanolyan feltételek mellett a Gilányi utcai vasutvonalat kiépíteni. A városi vasut azonban ezt be nem várva, megkezdte a vasutvonal építését, a városi tanács az építési munkálatokat betiltotta. A városi vasut a szerződésből azt magyarázza ki, hogy neki joga van függetlenül a másik engedményestől, a vonalat kiépíteni s ezért megtefebbezte a tanács betiltó határozatát. A városi tanács tegnap tárgyalta a felebbezést s azt a jövő közgyűlés elé terjeszti, mint illetékes forumhoz.

* **Kifogták a holttestét a Körözből.** Megemlékeztünk a szegény Szél Sándor csatári ember szerencsétlenségéről, aki Hadady telep mellett vasárnap este egyik napszámos társával fürödni ment a Sebeskörözsbe s a víz árja elsodorta. A szegény ember ott veszett a vízben, mert nem volt a közelben senki, aki kimentse. Sokáig keresték a szerencsétlen ember hulláját a vízben, de nem találták. Tegnap végre reá akadtak az ősi pusztán közelében levő vasuti vashid lábánál. A holttestet beszállították a hullaházba.

* **Butyiri Flóris temetése.** Az oly tragikus módon elhunyt fiatal vasutas temetése ma délután 3 órakor lesz megtartva Bucsán. Az elhunyt testvére és családja kérték ugyanis úgy az alispántól, mint a polgármestertől, hogy engedjék meg, miszerint a hullát a városi boncházból Bucsára szállítsák. A kérelmet mindkét hatósági főnök teljesítette, a hullát már tegnap délután elvitték Nagyváradról. Az engedély megadásáról telefonilag értesítették az érdekelteket még a tegnapi nap folyamán.

* **Megégette a villamos áram.** Mezőtelegdről jelenti tudósítónk, hogy Bogdán Szóvárhegyen tegnap borzalmas módon bűnhődött egy kis gyermek egyik játszótársa csintalansága miatt. *Porkoláb Mitru* 7 éves kis fiú a lovakat hajtotta a mezőn, amikor egyik idősebb társa incselkedni kezdett vele s ostarát el is vette tőle. A kis *Porkoláb* kérte a fiut, hogy adja vissza ostarát, az azonban feleletül feldobta az ostarát az ott elmenő mezőtelegdi villamosvezeték drótjára. A kis fiú felmászott az egyik oszlopon, hogy a villamos huzalról levezsi az ostarát. Az oszlopra fel is ért és ott a villamos drótokat karjával átfogta. A következő percben eszméletlenül bukott le a magasból a földre. A gyermek keresésére kimenő édes anyja úgy találta meg a kis fiút a földön fekvve eszméletlen állapotban. A villamos áram a kis fiúnak jobb hónalját és oldalát teljesen leégette. *Porkolábné* a fiut behozta Nagyváradra a biharmegyei közkórházba, hol azonnal ápolás alá vették. Állapota súlyos. A hatóság megindította a vizsgálatot annak felderítése végett, hogy ki felelős a szerencsétlenségért.

* **Ösztöndíj egy iparos tanulóknak.** A városi székház felavatása alkalmából Nagyvárad városa 10,000 koronás alapítványt tett, hogy annak 400 koronás alapítványa évenként felváltva egy kereskedő és egy iparos ifjunak adassék ki tanulmányi ösztöndíj. A nagyváradi iparoktatási bizottság elnöksége és kiállítási bizottsága előterjesztést tett a tanácshoz, hogy a 400 korona ez évben *Réder József* könyvkötő tanoncnak adassék, olyképen, hogy

az ösztöndíj a tanonc felszabadulása után két részben adassék ki; fele a tanulmányut megkezdésekor, fele pedig az első jelentés beküldésekor.

* **Rakovszky Istvánt meglopták.** A képviselőház alelnöke ma személyesen megjelent a rendőrségen és feljelentést tett házvezetőnője ellen, aki Rakovszky távollétében alkulcsal kinyitott egy fiókot és abból tíz darab százkoronás bankjegyet, összesen ezer koronát elloptott. A tolvaj házvezetőnőt behozták a rendőrségre, ahol bevallotta a lopást, mire letartóztatták. Rakovszky ma délben megjelent a rendőrségen, visszavonta panaszát, úgy hogy a házvezetőnőt szabadon bocsátották.

* **Az érmelléki vasut.** Ballós Ignác budapesti építési vállalkozó előmunkálati engedélyt nyert egy Tasnádról induló s Szilvás, Szödemezer, Peér, Szalacs, Gálospetri községek érintésével Ermihályfalváig húzódó vasut építésére. A vállalkozó most a vasut építés gyors foganatosítása céljából kéri Biharmegye törvényhatóságát, 200 koronás névértékű törzsrészevények ellenében 60000 koronát, amikor is igéri, hogy a vasut építését még ez évben három hó letelte alatt meg fogja kezdeni.

* **Halálozás.** Dutka Vilma e hó 26-án délelőtt meghalt, temetése ma délután 5 órakor lesz a Lukács György-utcai gyászszéktől. Az elhunytban Dutka Ákos, városunk szép tehetségű fiatal poétája nagynénjét gyászolja.

* **Sajtóhibák.** Tegnap cikkünkbe néhány bosszantó nyomdahiba csuszott. A harmadik hasáb második bekezdésében gazember helyett gazdaembert szedtek. A bekezdés helyesen így hangzik:

«Érdemes-e egy ostoba jelszónak felülni azért, hogy az »általános váltóképeség« csak a gazembernek adjon törvényes fegyvert általános kifosztásokra?»

A negyedik hasáb második bekezdéséből is kimaradt egy »kell« szó. E bekezdés vége helyesen így szól:

»Nem a Berger-féle üzleteket csináló család-szövetkezeteket kell szaporítanunk, hanem az árverési hirdetések számát csökkentenünk.«

* **Vizbefult gyermek.** Fugyivásárhelyről jelentik nekünk, hogy ott Mudura János három és fél éves fia Miklós, tegnap délelőtt a ház mellett levő vízfelfogó gödörbe esett s ott megfulladt. A megtartott vizsgálat során megállapítást nyert, hogy gondatlanság nem terhel senkit, miért is a vizsgálatot megszüntették.

* **Névváltoztatás.** Kiskoru Klein Rezső nagyváradi lakos vezetéknévét »Tamás«-ra változtatta.

TANÜGY.

Vizsgálatok Margitán. A margitai elemi iskolában tegnapelőtt vették kezdetüket az évfáradó vizsgálatok. Első nap a leánytanulóknál volt megtartva a vizsga, tegnap pedig a fiuknál. A vizsgákon a szülők és iskolaszéki tagok szép számmal jelentek meg, akik a végighallgatott feleletek után nagy megelégedésüket nyilvánították a tanítóknak, Beregi Ferencnek. Az utolsó vizsgálat után gratuláltak úgy a szülők, mint az iskolaszéki tagok Bereginek, aki fáradságot nem ismerő lelkiismeretes szorgalommal és odaadással egész éven át oly fényes sikerre vezette tanítványait. Az általánosan megnyilvánult elismerés méltányos is a tanítóval szemben, bárha ez csak erkölcsi elégtétel is, különösen ha tekintetbe vesszük, hogy a tanítónak hetenként állandóan öt osztályt kellett tanítania.

TÁVIRATOK.

A kvótabizottság ülése.

Budapest, június 26. A kvótabizottság ma délután 5 órakor Széll Kálmán elnöklésével ülést tartott. A bizottság írásbeli jegyzéket fog küldeni az osztrák kvótabizottságnak, és ha ez hajlandónak mutatkozik, az új kvóta felől érdemi tárgyalásokba bocsátkozni, ez elől a magyar bizottság nem zárkózik el. A bizottság aztán szűkebb bizottságot választott, mely esetleg tárgyaljon az új kvóta arányának megállapítása felől az osztrák bizottsággal. A bizottság a kvóta tekintetében hosszan és behatóan tárgyalta és az a felfogás érvényesült, hogy a mai kvóta igazságtalan és terhes, melyet Magyarország nem bír el. A bizottság legközelebbi ülését az osztrák kvótabizottság válaszijegyzékének megérkezése után tartja.

A vasutas javaslatok visszavonása.

Budapest, jun. 26. A Magyar Estilap írja: A vasutas javaslatok dolgában különben nagy meglepetés készül. Nem lehetetlen, hogy még ma feláll Kossuth Ferenc és egy szakaszból álló indítványt fog betérjeszteni, amelyvel visszavonja a vasutas javaslatokat s felhatalmazást kér a Háztól, hogy a kereskedelmi miniszter a betérjesztett javaslatok értelmében rendeletileg szabályozhassa a vasutasok fizetését és szolgálati viszonyait. Ez a Lex Kossuthiana derékban roppantaná a horvát obstrukciót s ugyanazt az eredményt biztosítaná, melyet a javaslatok. A tervről nagy titkolózással suttognak a folyosón. Hogy még ma megvalósításra kerül-e vagy egyáltalán elmarad, még sincs eldöntve. A hír nagyon kalandos és azért fentartással közöljük.

A szerb trónörökös kalandja.

Belgrád, jun. 26. A trónörökös kalandjáról még a következőket jelentik: György trónörökös vasárnap motorcsónakon a Száván halászott. Amikor a csónak a magyar parthoz közeledett, a magyar pénzügyőrök felszólították a bennülőket, hogy a csónakot állítsák meg. A trónörökös azonban nem engedelmeskedett a felhívásnak, mire a pénzügyőrök lőttek, de nem találták el a csónakot, mely baj nélkül elmenekült.

A portugáliai forradalom.

London, jun. 26. A portugáliai dinasztia ellenes mozgalom rohamosan vezet a válság felé. Abban az esetben, ha a királyt elmozdítják a trónról, valószínűleg a köztársaságot fogják proklamálni, mert a republikánusok számtalan egyesülettel bírnak és a lissaboni egyetemi hallgatók is a köztársasági propagandához csatlakoztak. Az egyetlen remény, hogy véres polgárháborúnak elejét vegyék, hogy a király el fogja bocsátani Franco miniszterelnököt.

Az oroszországi események.

Budapest, június 26. Pétervárról jelentik, hogy Stolipinnak sikerült az összes pétervári lapokat 8 nap alatt elhallgattatni. A miniszter-

elnök 8 napilapot betiltatott, 7 szerkesztőt pörbe fogott, három szerkesztőt és egy kiadót börtönbe vetett és 12 lapot 35 ezer rubel pénzbírságra ítéltetett. Addig míg a bírságot meg nem fizetik, a lapok nem jelenhetnek meg. A városban több merénylet történt.

Budapest, június 26. Pétervárról jelentik: Ma kezdték meg Pakolav bűnpörének tárgyalását, aki állítólag Herzenstein képviselőt meggyilkolta. Pakolav tagad és azt mondja, hogy a gyilkosság idején Kiebben volt. Azonban az igazi oroszok szövetségének két embere azt vallotta, hogy Pakolav a gyilkosság színhelyén volt a tett elkövetése alkalmával s csakis ő a gyilkos.

EGYESÜLETEK.

Keresztény szervezkedés. A m. kir. belügyminiszter a tartoskeddi róm. kath. ifjúsági egyesületnek a *Jánosháza* és vidéke, *Gyöngyös* és vidéke ker. szociális egyesületnek, végre a keresztény szociális munkások országos szakszervezetének alapszabályait látta-mozta.

Igazságszolgáltatás.

Kétszázkoronás gyászjelentés.

Pár hete megindult Nagyváradon a Nagyvárad Esti Ujság, melyet a rendőrség egyenruhába és civilbe bujtatva ritka buzgalommal konfiskált. *Nógrádi* Gyula valószínűleg nagyon megharagudott ezért, mert egy gyászjelentést szerkesztett, melyben szomorodott szívvel jelentette, hogy a főkapitány minden jó tulajdonsága jobb létre szenderült. Csöndes részvét és koszorúk mellőzése kéretik. A gyászjelentés nyomtatva is megjelent. A főkapitány panaszára a járásbíró elé került az ügy, a hol *Nógrádi* elismerte a tettet, de azzal védekezett, hogy fölháborodásában írta meg a famózus gyászjelentést, azért Gerő Armintól már bocsánatot is kért és kapott. Gerő ügyvédje azonban fentartotta a vádat s heves kis beszédben a legszigorubb büntetés kimérését kérte. *Nógrádi* erre a következőleg kezdte védbeszédét.

— Tekintetes járásbíró ur! Egy szerény indítványom van. Méltóztassék elrendelni, hogy a panaszos ügyvédjének elmebeli állapota megvizsgáltsék.

— Ezért a kifejezésért rendreutasítom! Harsant rá a bíró s a sikerült védekezés után elítélte *Nógrádi*t 200 korona pénzbüntetésre és 10 korona ügyvédi költség megfizetésére. A 10 koronát *Nógrádi* ki is fizette, de a 200 koronát megfelebbezte.

A gyilkos vő.

Három napos hosszú tárgyalás után, mely alatt 34 tanut hallgatott ki a nagyvárad esküdtbírósa, délben végre befejezést nyert Hermann János kebesdi parasztember bűnügye, aki, mint megirtuk, kapzsi haszonlesésből megölte apósát Bár Jánost, mert attól félt, hogy elperli tőle a vagyont, melyet fordorlatosan megszerzett és amelyet háladatlansága miatt meg nem érdemelt. A mai főtárgyalást a védő ügyvéd, dr. Schönzweig Béla védőbeszéde vezette be. Háromnegyed 11 órakor vonultak vissza az elnöki rezüme után az esküdtek, hogy határozottan. Rövid tanácskozás után megvált a verdikt. Az esküdtek a gyilkosság büntetésében

mondották ki bűnösnek Hermann János vádlottat. Ennek a bűntettnek kötél a büntetése, de a bíróság a felforgó enyhítő körülményekre tekintettel a btk. 92. §-át alkalmazta és a gonosz indulatú bűnöst 15 évi fegyházbüntetéssel sújtotta.

Az ügyész és védőügyvéd megnyugodtak az ítéletben, de a vádlott akkor is azt hajtogatja, hogy nem bűnös és ez alapon semmisségi panaszt jelentett be az ítélet ellen.

Soron kívül. Harmadtételére folyik egy válóper a törvényszéken s még ma sincs benne ítélet. A válófélben levő menyecske megunta a várakozást és soron kívüli elintézést kért az elnöktől, ami el is rendelkezett. Időközben a törvényszék még újabb tanúk kihallgatását tartotta szükségesnek s azok kihallgatására a »soron kívüli« elintézésre utalt ügyben — szeptember 9-re tűzött terminust. Ezek után szeretnők tudni, hogy a rendes sorban következő perekben mikorra tűzik ki a határnapokat? Bizonytalán jövő esztendőre így aztán nem csoda, ha sokan nézik a törvényszéki palotát egy jól adminisztrált, nagyszabású csigabírháznak.

NYILTÉR.

Nyilatkozat.

F. évi május hó 30-án, Kelemen Kálmán fog. adóhiv. főnök urat, felingerült állapotban súlyos sértésekkel illetem.

Miután meggyőződtem arról, hogy Kelemen ur ezen fellépésemre okot nem adott, a felmerült incidenst mélyen sajnálva, tőle ezután is bocsánatot kérek.

Mertz Nándor.

<p>Dr. Krüger Aladár ügyvédi irodáját Szalárdi (régli Posta)-utca 7. sz. alá (saját házába) helyezte át.</p>	<p>Dr. Krüger Jenő ügyvédi irodáját Szalárdi-utca 7. sz. alatt megnyitotta.</p>
---	--

KÖZGAZDASÁG

Értéktőzsde.

Budapest, június 26.

Osztrák hitelrészvény	—	—	651.50
Magyar hitelrészvény	—	—	752.54
Leszámitoló bank	—	—	496.50
Rimamurányi	—	—	54. —
Osztrák-m. államvasuti részvény	—	—	668. —
Közuti vasut	—	—	545.50
Városi villamos vasut	—	—	294.50

A gabonatőzsde határideje.

Budapest, június 26.

Buza okt.	50 kilogrammonként	10.21
Rozs okt.	—	8.32
Zab okt.-re	—	7.27
Tengeri májusra	—	5.83
Tengeri jul.	—	5.91

Hivatalos árfolyamok.

budapesti áru- és értéktőzsde 1907 június 26-án		
Magyar aranyjárdék 4%	—	110.85
Magyar koronajárdék 4%	—	93.35
Magyar keleti vasuti államkötvény 4%	—	82.38
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	—	93. —
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	—	95.50
Magyar nyereség sorsjegy-kölcson	—	191. —
Tisza szab. és szegedi sorsjegy-kölcson	—	144. —
Osztrák járdék papirban	—	97.25
Osztrák járdék ezüstben	—	99. —
Osztrák járdék aranyban	—	116. —
Osztrák korona járdék	—	97.25
1860. oszt. államsorsjegyek	—	150. —
Osztrák-magyar bankrészvény	—	17.65
Magyar hitelbank részvény	—	751.50
Osztrák hitelbank intézeti részvény	—	651.25
Osztrák-magyar államvasuti részvény	—	668. —
20 frankos frankos (Napolendor)	—	19.17
Német birodalmi márka	—	117.82
London vista	—	241. —
Páris vista a	—	95.82
20 márkás arany	—	23.53

Országos vásár Margitán. Margitán a jövő július hó 10., 11. és 12-én lesz megtartva az országos vásár. A két első nap az állat felhajtási és a harmadik nap a kirakodóvásár lesz megtartva.

REGÉNYCSARNOK.

Művészelet.

Irtta: Kraszevszkij A. N.

— Oroszból. —

66.

Édes Natáliám!

Üzleti ügyek, melyek még hosszabb ideig lefoglalnak, lehetetlenné teszik, hogy szept. eleje előtt Trouvilleban telkereshesselek. Nagyon sajnálom, azonban remélem és kívánom is, hogy elutazásodat a tengeri fürdőbe el ne odázd. Tudod mennyire rászorultál a pihenésre és edzésre. Szállást Madame C. által rendeltettem és mindent lehető kényelmesen rendeztettem el; — csinos házikód lesz kilátással a tengerre. Tudom, mily előszeretettel ragaszkodol ahhoz a szegény, vad tengerhez, mely mit sem tehet róla, ha időnkint összezuz egy-egy hajót s mely nem tud nyugalmat találni merő kétségbeesésből a sok baj felett, mit akarva nem akarva előidéz és elkerülni képtelen.

A tengerben fürdened tiltva van; H. doktor ezt már tavasszal lelkemre kötötte. Mindenestre várd be, míg megérkezem.

Kedves, nagy fiamtól gyakran kapok hosszú szépen irt leveleket s mondhatom, nagy örömmre válnak. Majd megmutatom mikor ismét együtt leszünk. A gyerek utolsó izéig romantikus, a mi jelen, triviál korszakunkban, megható; de a mellett pedáns is, ami türelmetlenné tesz; de mindazáltal kedves, derék fiu s ezt elmondhatod neki az én nevemben.

A kis levél, mit Maschenka a multkor irt, rettenősen furcsa és enivaló édes volt. A kis boszorka titokban irt nekem, a nélkül, hogy neked szólna. Bűnbánólag meggyóna minden bűnét és sietett vele, félve, hogy megaláld őt előzni. Igazán, oly gonosz, haragos és vad kis teremtes? De azért elragadó marad, aranyos egy szív, ragaszkodó, gyöngéd, nagylelkű

és rendkívül tehetséges. Hidd el, az a kis levele — bár három disznócska diszité és az irás sem ér egy fabatkát, mégis valóságos kis költemény volt!

És mennyire szeret téged! Ugy, amint van, a megbolondulásig bájosnak találom és sajnálom, hogy ki kell őt gyógyítani mulatságos, apró hibáiból. Oly jól állnak neki. Ezt persze el ne mondd a kis boszorkának, de csókold meg helyettem duzzogó telt piros ajkait, miket állításod szerint, tőlem öröklött. Ne bánkódjál e fölött, — örülj a mi kis cigányleányunknak, úgy a mint van. És ha ismét gondokat adna átöröklött gonoszsága — nézz bele azokba az igézetes nagy szeméibe, melyeket nem én tőlem kapott, a saját lelket fogod bennök találni — s ez szolgáljon vigasztalásodra.

Isten veled, angyalom! Viseld gondodat — vigyázz magadra — az én kedvemért. Csak az Istenért, ne takarékoskodjál utazás közben. Mindig csak kényelmedet tartsd szem előtt és ne feledd, mily örömem telnék benne, ha szegény keskeny arcocskádat, gömbölydednek és pirosnak találnám, a boldog viszontlátáskor.

Határtalanul szerető

Borisod.

Berlinben, a Hotel du Nordban kapja Natália e levelet férjétől, kilenc évvel a véle való első nagy öszezörrenés és szenvedélyes kibékülés után.

Alig pár napja hagyta el Szt.-Pétervárt, hogy az előzetes megegyezés folytán a német fővárosban találkozzék Lenskyvel, kit már március óta nem látott. Nagy csalódás volt reá nézve, hogy Borist nem találta Berlinben, de hisz már rég hozzászoktatta őt az estéle csalódásokhoz.

Még egyszer elolvassa a levelet. Kedves, jó levél ez. Natália Európa és Amerika minden nagy városából kapott ilyen jó, kedves leveleket — és jól tudja . . .

Nem mintha Boris hazudni akarna neki, ha ily gyöngéd hangon ír, — nem, a csaltságának még árnya sem fér hozzá, ragaszkodása igaz, gyöngédsége őszinte — és mégis . . .
(Folyt. köv.)

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Alairási felhívás.

a Magyar Takarékszövetkezet első évtársulatába való belépésre

Az évtársulat kezdődik 1907. évi július hó 1-én és tart 1910. évi június hó 30-ik napjáig. Mihelyt 1000 üzletrész jegyezve lesz, az évtársulat megalakul.

A szövetkezet célja: több apróbb betétek útján való takarékoságra buzdítani a tagok esetleges hiteligenyeit a legjutányosabban kielégíteni és az igénybe vett hitel visszafizetésére könnyű módot nyújtani.

A szövetkezet tagja lehet bárki, aki magát arra kötelezi, hogy a szövetkezet pénztárába három éven át hetenkint legalább 20 fillért befizet. A szövetkezet tagja a teljesített befizetések negyötöd részét minden kezes nélkül bármikor kölcsön veheti.

Egy üzletrész **hetenkint 20 fillér** befizetésére kötelez. Az alairás alkalmával az első heti részlet és minden üzletrész után 5 fillér üzleti költség fizetendő be.

A Magyar Takarékszövetkezet tagjai kényelmére azt az újítást hozza be, hogy a befizetések eszközlése céljából nem kell az intézet helyiségébe hétről-hétre feljönniök, am tetemes idővesztéssel jár, mert a szövetkezte (óvadék mellett alkalmazott) pénzbeszedője minden héten felkeresi a tagokat lakásukon, hogy a heti befizetés összegét átvegye s azt az alapszabályokban előirt módon nyugtázza.

Nagyváradon, 1907. évi június 1. napján.

A Magyar Takarékszövetkezet alapítói.

A szövetkezet a **MAGYAR BANK** r. t. helyiségében székel (Fő-utca, Bazár-épület.)

7076—1907. I. ker.

Hirdetmény

az I-ső Olasz-kerületi III. oszt. kereseti adó, bányaadó és nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek adójára vonatkozó kiszámítási javaslatokat tartalmazó lajstromok közzététele és az adókiivetés körüli eljárás tárgyában.

A múlt év óta keletkezett III. oszt. ker. adó alá tartozó haszonhajtó foglalkozásokról szerkesztett és az adókiivető bizottság elé terjesztendő adókiszámítási javaslatokat kitüntető lajstrom valamint nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek adójavaslatát kitüntető lajstrom 8 napra június hó 25-től július 2-ig a városi adóhivatal 20-ik sz. szobájában kitétetvén, azokat mindenki megtekintheti s az őt vagy másokat illető adójavaslatokra nézve észrevételeit megteheti; ezen észrevételek a fenti határidő alatt írásban a m. kir. pénzügyigazgatóságnál, utóbb az adókiivető bizottságnál — melynek tárgyalásairól az adózók külön hirdetmény útján tudósíthatnak — terjeszthetők elő.

Az adókiivető bizottság ülései nyilvánosak lévén, ott minden adózó megjelenhetik. (l. 1883. XLIV. t.-c. 24. §.)

Az adókiivető bizottság a kitzűzött sorrend szerint megvizsgálja az adózók bevallását és a kir. pénzügyigazgatóság által készített adókiszámítási javaslatokat s iekintettel az illető adózó vagy mások, vagy pedig a kincstári képviselő által tett észrevételekre s egyéb rendelkezésére álló adatokra, megállapítja minden egyes adóköteleseknek adóösszegét, azt még az ülés folyama alatt az illető adólajstromban bejegyezteti és ebbeli végzését kihirdeti.

Az adókiivető bizottság végzése kihirdetvén, az érdekelt adóköteles félnek j.gában all as ülés folyama alatt elő szóval az iránt nyilatkozni, kívánja-e az ügyet és ha igen, mely indoknál fogva a felszólamlási bizottsághoz felebbezni.

Hason nyilatkozatra van jogosítva a jelenlevő adókötelesek bármelyike és pedig nemcsak a saját, hanem más adójára nézve is, ha a bizottság által hozott végzés eredményében aránytalanságot vél bebizonyíthatni, akár saját magára, akár másra kivetett adótételre nézve.

A felebbezés indokainak írásban kifejtésére a tárgyalásnál jelenlevő felebbezőnek a kihirdetésétől számítandó 8 napi határidő adatik.

Az az adózó, aki az adókiivető bizottság ülésében akkor, midőn adóügye tárgyalatott, jelen nem volt, a bizottság végzése elleni felebbezését az illető ülés folyama alatt megrovott adózók névjegyzékének a bizottság tárgyalásainak helyiségeül szolgáló ház kapujára való kifüggesztésétől számítva 15 nap alatt a pénzügyigazgatóságnál adhatja be.

Oly esetben, midőn az adókiivető bizottság a m. kir. pénzügyigazgatóság által javaslatba hozott adótétel felemelését határozta, erről az illető adózót, ha a határozat kihirdetésénél jelen nem lenne, írásbeli végzéssel külön értesíti oly hozzáadással, hogy ha e végzést felebbezni kívánja, az abbeli felszólamlás írásban a végzés kézbesítésétől számítandó 8 nap alatt az adóügyi előadónál vagy helyettesénél bevény mellett benyújtható.

Ellenben azok az adózók, kik abban a községben (városban), melynek adólajstromában adójuk kivetett, nem laknak és az ülésben jelen nem voltak, a hozott határozatról írásban értesítetnek s felebbezéseiket a végzés vételétől számított 15 nap alatt nyújthatják be a pénzügyigazgatóságnál.

A felebbezés a kivetett adónak behajtását nem gátolja, emennyiben azonban a felebbezés tárgyát képező adóösszege, a múlt évre kivetettnél nagyobb, a felebbezés a két összeg közötti különbözetre nézve birtokon belül történhetik.

Az adóköteles fél a felszólamlási bizottságnak határozata ellen szóval vagy írásban panaszt emelhet.

A panasz a felszólamlási bizottság határozatának kézbesítésétől számított 15 nap alatt a kir. pénzügyigazgatóságnál adandó be s felette a magyar kir. közigazgatási bíróság határoz.

A panasznak halasztó hatálya nincs (1883. évi XLIV. t.-cz. 34. §.)

Kelt Nagyvárad, 1907. július 24.

Városi adóhivatal.

Nagyvárad CABARET

a Bazar
kerthelyiségében
kedvezőtlen
idő esetén az
étteremben.

Naponta
új műsor.

Wlassák Vilma

urnő

az aradi színház primadonnája
mint vendeg,

Ferenczy Mata

csodagyermek

Ferenczy

Józsefné

színművésznő

Az Arlander
és Kurdorján
kuplé.

Kezdeté fél 9-kor.

Legjobbak

a

Moskovits

czipők.

Kossuth-utca 5.

Tűzifa eladási hirdetmény.

A nagyvárad i. sz. püspökségi uradalom alább megnevezett vágásaiban következő tűzifa-anyag kerül eladásra:

A somogyuzsopai 1907. évi vágásból mintegy

1220 öl cser hasáb

490 öl bükkhasáb

194 öl gyertyánhasáb

53 öl tölgyhasáb

235 öl vegyes dorong

A magyaryepesi 1907. évi vágásból mintegy:

700 öl cserhasáb

71 öl vegyes cserhasáb

276 öl I. oszt. dorong

171 öl II. oszt. dorong

Az oláhgyepesi 1907. évi vágásból mintegy:

220 öl bükkhasáb

164 öl vegyes hasáb

220 öl vegyes dorong tűzifa, venni szándékozók ajánlataikat f. évi július hó 1-ig az uradalom jószágigazgatóságához adják be.

Nagyvárad, 1907. július 24-én.

Urada lmi Jószágigazgatóság.

Vérszegényeknek

idegeseknek, sápkórosoknak, neurastheniásoknak, női bajokban szenvedőknek páratlan hatású gyógyfürdő

Radna-Borberek

vasas fürdő

Besztercze-Naszódvármegyében.

Klimatikus hely, őstényő környezet, szubalpin klíma. Hideg és meleg fürdők.

Vasas és szénsavas források.

Előidény június 15-től július 5-ig.

Előidényben a szobák árából 20 százalék engedmény.

Felvilágosítással szolgál: a fürdőbérlettség, Besztercén, Mihály-utca 18., június 15-től Radna-Borbereken. 61 1-0

Mezey János és Társa

— Csordás Testvérek utóda. —

Ajánljuk háztartási cikkek beszerzésére új árukkal dusan felszerelt

fűszer- és csemege kereskedésünket

Szent László-tér, nagyvárad takarékpénztár épületben, hol minden fenti körzetbe eső élelmi cikkek, csemegeáruk, borok, friss töltésű ásványvizek a legelőnyösebben bevásárolhatók.

A befőzési idény alkalmából felhívjuk a t. közönség b. figyelmét pergament-papír, zsineg, parafa-dugasz stb. a gyümölcs conserválásához szükséges áruinkra, nemkülönben a t. gazdaközönség b. figyelmébe ajánljuk a

Raffiát ojtó pamutot, permetezéshez szükséges kékkő (rézgalic) raktárunkat.

Idei csurgatott akác méz.

Naponta friss tea vaj.

Két jó nevelésű fiu tanulóul felvétetik.

Tisztelettel

Mezey János és Társa

Telephon szám 249.

Központi Takarékpénztár Nagyváradon.

Alaptőke 1,000.000 korona.

Telefon szám 443.

Felhívás!

Az 1907. évi június 2-án tartott rendkívüli közgyűlésünk 5000 drb 200 kor. névértékű új részvény kibocsátása által intézetünk alaptőkéjének két millió koronára leendő felemelését harározta el.

Ezen új 5000 drb részvény átvételére a régi részvényesek elővételi joggal bírnak olyformán, hogy minden régi részvényre egy új részvény a megállapított 212 korona árban részükre tentartatik. E vételárban a kiállítás díj és illeték már bennfoglaltatik.

Az új részvények vételára után a folyó 1907. évi július 1-től a befizetés napjáig 6%-os kamat fizetendő, ennek ellenében az új részvények az üzleteredményben 1907. év július 1-től kezdve részesednek. A július 1-ig történt befizetések után a takarékpénztár 5% kamatot térít meg.

Ezen közgyűlési határozat folytán felhívjuk t. részvényeseinket, hogy az új részvényekre elővételi jogukat bezárólag f. évi július 15-ig gyakorolni s ugyanakkor a régi részvényeket az elővételi jog gyakorlására vonatkozó lebélyezés végett pénztárunknál bemutatni sziveskedjenek.

A befizetések 1907. november 1-ig tetszés szerinti részletekben teljesíthetők, azonban az elővételi jog gyakorlásánál részvényenkint 52 korona fizetendő.

A befizetésekről ideiglenes igazolványok adatnak ki. Ezen ideiglenes igazolványok névre szóló részvényekre és ezzel kapcsolatosan a 200 K. n. é. részvényeknek 400 K. n. é. részvényekre való kicserélésére vonatkozólag újabb felhívást fogunk annak idején közzétenni.

Az új részvények befizetésére vonatkozólag érvényben maradnak alapsabályaink 10. §-ának a késedelmes befizetésekre vonatkozó intézkedései.

Nagyvárad, 1907. június 3.

Központi Takarékpénztár
Részvénytársaság Igazgatósága.

Biharfüred

a legkellemesebb üdülőhely

és minden igényeket kielégítő klimatikus

gyógyhely

június hó 15-én megnyílik, mely bővelkedik a legremekőbb természetű szépségekkel. Igen kellemes, északi szélről védett éghajlattal. Modernül berendezett 70 vendégszobával. Kitűnő konyhával és ellátással.

Klimája befolyásolja a légzést, azt kiadóbbá, mélyebbé teszi, az anyagcserét tetemesen fokozza, a vérkeringést emeli, a test hőmérsékét szabályozza, az izomzat tevékenységét emeli, az étvágyat, emésztést fokozza s az álmatlanságot megszünteti, az izzadást megszünteti.

Vasutállomás Belényes

Prospektust kívánatra bélyeg és díjmentesen küld a

Fürdőigazgatóság.

2118—1907. eln. sz.

Pályázati hirdetmény.

Nagyvárad város törvényhatóságánál megüresedett és a f. évi július hó 11-ik napján megtartandó törvényhatósági bizottsági közgyűlésen választás útján beöltendő

irnoki állásra

a törvényhatósági bizottság 174 | 6284. 1907. kg. számu határozata alapján, ezennel pályázatot hirdetek.

Az irnoki állás évi 1260 kor. fizetéssel 430 korona lakbér illetménnyel van javadalmazva és nyugdíj-jogosultsággal összekötve.

Az 1883. évi I. t.-c. értelmében szabályszerűen felszerelt pályázati kérvények méltóságos Glac Antal főispán urhoz, mint a kijelölt választmány elnökéhez címelve a polgármesteri hivatalba legkésőbb f. évi július hó 4-ik napjának d. u. 5 órájáig bezárólag nyújtandók be. A később beadott vagy kelőn fel nem szerelt kérvények figyelembe nem vétetnek.

Nagyvárad, 1907. június hó 23-án

Rimler Károly,
polgármester.

HIRDETESEK

jutányos árban felvétetnek a

„TISZANTUL”

kiadóhivatalában.